

Sag C-682/23**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

15. november 2023

Forelæggende ret:

Curtea de Apel Cluj (Rumænien)

Afgørelse af:

25. oktober 2023

Appellant:

E. B.SP. Z. O. O.

Indstævnt:

K. P.SP. Z. O. O.

Hovedsagens genstand

Appel ved Curtea de Apel Cluj (appeldomstolen i Cluj, Rumænien), som er den forelæggende ret, til prøvelse af den dom, hvorved Tribunalul Specializat Cluj (den særlige domstol i Cluj, Rumænien) tog indsigelsen om de rumænske domstoles manglende internationale kompetence til følge i en tvist vedrørende ansvar uden for og i kontraktforhold mellem to polske selskaber.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

I henhold til artikel 267 TEUF anmodes om en fortolkning af artikel 25 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (herefter »forordning nr. 1215/2012«).

Præjudicielle spørgsmål

1. Kan bestemmelserne i artikel 25 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 [af 12. december 2012] om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område fortolkes således, at de giver erhververen af et krav, der udspringer af en entreprisekontrakt, ret til at påberåbe sig den i denne kontrakt indsatte aftale om værneting over for den oprindelige kontraktpart, når overdragelsesaftalen i henhold til den nationale lovgivning, der finder anvendelse på tvistens realitet, omfatter overdragelsen af kravet og dets accessoriske rettigheder, men ikke de forpligtelser, der følger af kontrakten?
2. Har indsigelsen rejst af den part, der har indgået aftalen om værneting, og mod hvilken sagen er anlagt, indflydelse på udpegningen af den kompetente ret i et tilfælde som det ovenfor nævnte? Er et nyt samtykke fra denne part før/samtidig med sagsanlægget påkrævet, for at den erhvervende tredjemand kan påberåbe sig aftalen om værneting?

Anførte EU-retlige forskrifter og anført praksis fra Domstolen

Artikel 267 TEUF

Artikel 25 og artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012

Dom af 7. februar 2013, Refcomp SpA, C-543/10, EU:C:2013:62

Dom af 21. maj 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335

Dom af 28. juni 2017, Leventis og Vafeias, C-436/16, EU:C:2017:497

Dom af 18. november 2020, DelayFix, C-519/19, EU:C:2020:933

Anførte nationale forskrifter

Artikel 361-363, 415, 416, 471, 472, 509 og 647 i den polske borgerlige lovbog. Ifølge den polske borgerlige lovbogs artikel 509, stk. 2, »overtager erhververen, sammen med kravet, de dertil tilknyttede rettigheder, navnlig kravet på morarenter«.

Artikel 1068, stk. (1), i Codul român de procedură civilă (den rumænske civile retsplejelov), som bestemmer, at »[p]å det formueretlige område kan parterne aftale, hvilken ret der skal have kompetence til at påkende en allerede opstået eller fremtidig tvist i anledning af et retsforhold med grænseoverskridende elementer. Aftalen kan indgås skriftligt, ved hjælp af telegram, telex, telefax eller ethvert andet kommunikationsmiddel, hvormed der kan føres skriftlig bevis. Medmindre parterne har aftalt andet, er denne ret enekompetent«.

Artikel 1071 i Codul român de procedură civilă (den rumænske civile retsplejelov), som fastsætter, at »(1) [d]en ret, ved hvilken sagen er anlagt, af egen drift vurderer, om retten har international kompetence i overensstemmelse med de nationale kompetenceregler. Såfremt retten fastslår, at hverken den pågældende ret eller en anden rumænsk ret er kompetent, afviser retten søgsmålet, idet det ikke henhører under de rumænske domstoles kompetence, dog med forbehold for anvendelse af artikel 1 070. Rettens afgørelse kan appelleres til den højere ret. (2) De rumænske domstoles manglende internationale kompetence kan påberåbes på ethvert trin i sagen, selv direkte i appelsagen. Bestemmelserne i artikel 1 067 finder fortsat anvendelse«.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Den 21. december 2021 anlagde E. B.SP. Z. O. O. (polsk juridisk person, herefter »E. B.SP.« eller »appellanten«) sag ved Tribunalul Specializat Cluj (den særlige domstol i Cluj) mod K. P.SP. Z. O. O. (polsk juridisk person, herefter »K. P.SP.« eller »den indstævnte«) med påstand om, at K. P.SP. skulle tilpligtes at betale 14 092 308 polske zloty (PLN) som skadeserstatning, med tillæg af morarenter og andre omkostninger for inddrivelse af dette beløb, og gjorde gældende, at K. P.SP. ifaldt ansvar uden for og i kontraktforhold.
- 2 Nærmere bestemt indgik E. B.SP. den 24. marts 2017 en entreprenkontrakt med E.PL. (polsk juridisk person) om klargøring af et areal i Polen til opførelse af en trævarefabrik. Den 24. juli 2017 indgik E. B.SP. en kontrakt med E.PL. om de vigtigste arbejder i forbindelse med opførelsen af den nævnte fabrik i Polen. Den 4. marts 2017 indgik E.PL. en underentrepriskontrakt med E. S. A. (rumænsk juridisk person). Den 10. juli 2017 indgik E. S. A. en efterfølgende underentrepriskontrakt med K. P.SP. (polsk juridisk person). Alle de nævnte kontrakter var i henhold til deres vilkår omfattet af den polske lovgivning.
- 3 E. S. A. overdrog ved aftale af 16. december 2021 til E. B.SP. et erstatningskrav på 14 050 878,35 PLN, som E. S. A. hævdede at have over for K. P.SP. på grundlag af den skade, der angiveligt var lidt som følge af, at K. P.SP. ikke havde opfyldt sine forpligtelser i henhold til underentrepriskontrakten af 10. juli 2017.
- 4 Til støtte for sit krav påberåbte E. B.SP. sig K. P.SP.'s ansvar både uden for kontraktforhold (den polske borgerlige lovbogs artikel 415 og 416, sammenholdt med artikel 361-363) og i kontraktforhold (den polske borgerlige lovbogs artikel 471 og 472, sammenholdt med artikel 647 og 361-363), og for at begrunde kompetencen af Tribunalul Specializat Cluj (den særlige domstol i Cluj) påberåbte E. B.SP. sig aftalen om værneting i den underentrepriskontrakt, som E. S. A. havde indgået den 10. juli 2017 med K. P.SP., ifølge hvilken »eventuelle tvister skal afgøres af den ret, inden for hvis jurisdiktion medkontrahenten har hjemsted«. E. B.SP. hævdede, at selskabet i henhold til den nationale lovgivning, der fandt anvendelse på sagens realitet, dvs. den polske borgerlige lovbogs artikel 509,

stk. 2, sammen med kravet også havde overtaget de dertil knyttede accessoriske rettigheder. Endvidere henviste E. B.SP. til artikel 25 i forordning nr. 1215/2012.

- 5 I sit svarskrift rejste K. P.SP. indsigelse om de rumænske domstoles manglende internationale kompetence og gjorde følgende gældende: (a) For så vidt angår krav baseret på ansvar uden for kontraktforhold fandt artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1215/2012 anvendelse (K. P.SP. anførte, at den skadevoldende handling, som selskabet blev tillagt ansvaret for, havde fundet sted i Polen, hvorfor kompetencen til at påkende tvisten lå hos de polske retter), og (b) med hensyn til krav baseret på ansvar i kontraktforhold skulle det tages i betragtning, at E. B.SP. var tredjemand i forhold til den kontrakt, hvori aftalen om værneting var indsat, således at E. B.SP. ikke i sin stilling som erhverver havde ret til at påberåbe sig bestemmelserne i denne klausul.
- 6 Tribunalul Specializat Cluj (den særlige domstol i Cluj) tog ved dom af 19. december 2022 K. P.SP.'s indsigelse om manglende international kompetence til følge og afviste følgelig sagen, fordi den ikke henhørte under de rumænske domstoles kompetence.
- 7 Den 11. april 2023 iværksatte E. B.SP. appel ved Curtea de Apel Cluj (appeldomstolen i Cluj, Rumænien) til prøvelse af ovennævnte dom.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 8 Appellanten har gjort gældende, at i tilfælde af en aftale om overdragelse af et krav overtager erhververen i henhold til den polske borgerlige lovbogs artikel 509, stk. 2, sammen med kravet de dertil knyttede rettigheder, navnlig kravet på morarenter, og appellanten har endvidere påpeget, at overdragelsen af et krav indebærer, at kravet overføres til overtagerens/erhververens formue, men ikke at overdragerens forpligtelser over for den af overdragelsen omfattede debitor overføres. Appellanten har desuden påpeget, at i henhold til den polske øverste rets praksis overføres sammen med kravet også de dertil tilknyttede rettigheder, herunder muligheden for at anlægge sag ved en ret, der er udpeget i en aftale om værneting.
- 9 E. B.SP. har henvist til principperne i Domstolens praksis om fortolkningen af artikel 25 i forordning nr. 1215/2012, navnlig dommen i sag C-543/10, i sag C-352/13, i sag C-519/19 og i sag C-436/16. Appellanten har tilføjet, at formålet med en aftale om værneting er at tilvejebringe kompetence for den ret, ved hvilken en sag allerede er blevet anlagt eller vil kunne anlægges, i overensstemmelse med parternes frivillige aftale, og at de kriterier, som Domstolen har fastslået i sin praksis med hensyn til den undersøgelse, som en national ret skal foretage for at afgøre, om en aftale om værneting finder anvendelse, er alternativer, idet de udgøres af en tredjemands samtykke eller overtagelse af en oprindelig kontraktparts rettigheder og forpligtelser.

- 10 Appellanten er af den opfattelse, at en tredjemands tiltrædelse af en aftale om værneting, uanset hvornår denne tredjemand giver sit samtykke, er tilstrækkelig til, at denne klausul har virkning, og at det ikke er påkrævet, at kontraktparten giver et nyt samtykke, eftersom denne kontraktpart er bundet af denne klausul fra tidspunktet for accepten heraf. Den nationale ret er derfor ikke længere forpligtet til at undersøge, hvorvidt tredjemanden har overtaget den oprindelige kontraktparts rettigheder og forpligtelser, idet denne undersøgelse er påkrævet som et subsidiært og alternativt kriterium for at efterprøve, om aftalen om værneting har virkning.
- 11 Appellanten har desuden understreget, at de faktiske omstændigheder, der lå til grund for dommen i sag C-543/10, i sag C-352/13 og i sag C-519/19, adskiller sig fra dem i hovedsagen, eftersom i disse sager anlagde en tredjemand sag mod en kontraktpart på grundlag af de almindelige kompetenceregler, og kontraktparten i den kontrakt, hvori der var indsat en aftale om værneting, påberåbte sig denne klausul over for tredjemanden. På tilsvarende måde blev den hovedsag, som gav anledning til dommen i sag C-436/16, anlagt af en part, der havde indgået en aftale om værneting, mod en tredjemand ved en ret, der var udpeget efter andre regler end artikel 25 i forordning nr. 1215/2012, og tredjemanden, der ikke havde nogen forbindelse til klausulen, påberåbte sig den for at anfægte kompetencen for den ret, ved hvilken sagen var anlagt. I modsætning til de ovennævnte tilfælde overtog appellanten i hovedsagen et krav, der udspringer af den underentreprisekontrakt, hvori aftalen om værneting er indsat, hvorfor appellanten har ret til at påberåbe sig denne klausul for at anlægge sag ved den ret, som parterne udpegede i den oprindelige kontrakt.
- 12 E. B.SP. har påpeget, at en tredjemands overtagelse af en oprindelig kontraktparts rettigheder og forpligtelser bliver relevant som en subsidiær betingelse for, at en aftale om værneting finder anvendelse, når modparten, der har indgået klausulen, påberåber sig den over for tredjemanden, hvilket gør det nødvendigt at afklare spørgsmålet om, hvorvidt tredjemanden er bundet af aftalen om værneting. I hovedsagen er det ikke pligten til at overholde aftalen om værneting, der er blevet gjort gældende over for tredjemanden, men derimod tredjemanden, der har påberåbt sig denne klausul ved at udøve sin ret hertil i overensstemmelse med virkningerne af overdragelsen af kravet i henhold til den nationale lovgivning, der finder anvendelse på sagens realitet.
- 13 Afslutningsvis har appellanten gjort gældende, at hele Domstolens praksis vedrørende fortolkningen af artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 på området for konnossementer (71/83, C-159/97 og C-387/98), forsikringsaftaler (C-201/82) og selskabskontrakter (C-214/89) støtter synspunktet om, at en aftale om værneting også kan gøres gældende over for en tredjemand, der overtager rettighederne og forpligtelserne for en part, som har indgået denne klausul, på samme måde som en person, der ikke er part i en kontrakt og erhverver de dertil knyttede rettigheder også kan påberåbe sig aftalen om værneting i denne kontrakt, og det samtykke, som modparten giver på tidspunktet for kontraktens indgåelse, er tilstrækkeligt, forudsat at det er klart udtrykt i kontraktvilkårene.

- 14 Appellanten har overladt det til den forelæggende ret efter eget skøn at vurdere, om forelæggelsen for Domstolen i henhold til artikel 267 TEUF er hensigtsmæssig, men finder uanset, at forelæggelsen er relevant.
- 15 Den indstævntes processuelle holdning er diametralt modsat appellans og hovedsageligt fokuseret på en fortolkning af bestemmelserne i artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 i lyset af princippet om parternes frie vilje og *intuitu personae*-karakteren af aftalen om værneting.
- 16 Efter den indstævntes opfattelse kan en aftale om værneting kun have virkning mellem kontraktparterne og ikke over for en tredjemand, og denne konklusion er baseret på *intuitu personae*-karakteren af denne klausul, som er resultatet af forhandlinger mellem parterne og på streng vis vedrører den medkontrahent, hvormed denne klausul er indgået. Eftersom den materielle betingelse for gyldigheden af en aftale om værneting i henhold til artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 er den udtrykkelige angivelse af det retsforhold, der kan give anledning til en tvist, der skal løses af den udpegede ret, skal der altid foreligge en aftale om værneting mellem parterne i tvisten, som er selvstændig og skal vurderes separat fra den underliggende kontrakt. Et argument til støtte herfor er, at forordning nr. 1215/2012 selv foreskriver, at de i forordningens artikel 25 omhandlede aftaler om værneting skal anses for at være selvstændige aftaler, der er uafhængige af de nationale love, der omfatter parternes forpligtelser.
- 17 K. P.SP. har også påpeget, at bestemmelserne i artikel 25 er baseret på princippet om parternes frie vilje, som er udtrykt i 19. betragtning til forordning nr. 1215/2012, og har anført, at en tredjemand i kraft af dette princip ikke kan gøre en aftale om værneting gældende over for den, der har indgået denne klausul, fordi sidstnævntes samtykke til denne klausul er blevet givet i betragtning af det retsforhold, der er blevet oprettet med dennes kontraktpart, og er begrænset til dennes retsforhold med sin kontraktpart og ikke med tredjemænd, der har erhvervet rettigheder, som udspringer af den oprindelige kontrakt.
- 18 Afslutningsvis har den indstævnte gjort gældende, at bestemmelsen i artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 har karakter af undtagelse og derfor skal både fortolkes og anvendes indskrænkende, idet denne bestemmelse forudsætter, at der foreligger en aftale mellem parterne om, at en ret i en medlemsstat er kompetent til at påkende en tvist i anledning af et bestemt retsforhold, og at det derfor er påkrævet, at aftalen om værneting er indgået af de samme parter i tvisten.
- 19 Den indstævnte har principalt modsat sig den præjudicielle forelæggelse for Domstolen og subsidiært formuleret fire spørgsmål, som i store træk viser, at der er behov for en fortolkning af artikel 25 i forordning nr. 1215/2012.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 20 Den forelæggende ret har konstateret, at de to alternative fortolkninger af artikel 25 i forordning nr. 1215/2012, foreslået af parterne i hovedsagen, er sandsynlige for det specifikke tilfælde, hvor den tredjemand, der påberåber sig aftalen om værneting, er erhververen af krav, der udspringer af den kontrakt, hvori denne klausul er indsat, og hvor erhververen i henhold til den valgte nationale lovgivning – *lex causae*, i dette tilfælde den polske lovgivning – kun overtager kravet og de dertil knyttede accessoriske rettigheder, men ikke de forpligtelser, som den oprindelige kontraktpart er bundet af.
- 21 Konkret skyldes appeldomstolens vanskelighed ved fortolkningen af artikel 25 i forordning nr. 1215/2012, at selv om den erhvervende tredjemand i den foreliggende situation ikke fuldt ud overtog alle den overdragende kontraktparts rettigheder og forpligtelser, har denne tredjemand påberåbt sig aftalen om værneting og dermed gjort en ret gældende over for den af overdragelsen omfattede debitor, som accepterede denne klausul i forbindelse med indgåelse af den oprindelige kontrakt.
- 22 Hvad angår appellants anbringende til støtte for påberåbelsen af aftalen om værneting – dvs. at appellanten i henhold til den nationale lovgivning, der finder anvendelse på sagens realitet, også overtog de accessoriske rettigheder til kravet – har den forelæggende ret anført, at selv om de nationale retsregler i princippet kan omfatte spørgsmålet om, hvorvidt retten til i kraft af en aftale om værneting at anlægge sag ved en bestemt ret, kvalificeres som en accessorisk rettighed til det overdragne krav, kan den omstændighed ikke udelades, at den i kontrakten indsatte aftale om værneting er gjort gældende af erhververen i forbindelse med udøvelsen af en rettighed, som ifølge kontrakten er tildelt overdrageren, og ikke i kraft af en forpligtelse, som erhververen angiveligt skal opfylde.
- 23 Endvidere har den forelæggende ret anført, at rationalet med bestemmelsen om aftalen om værneting i forordning nr. 1215/2012 unægteligt skal findes i princippet om parternes frie vilje, hvorefter parternes aftale om et bestemt værneting for allerede opståede eller fremtidige tvister i anledning af et bestemt retsforhold skal have forrang. I kraft af dette princip kan en aftale om værneting kun have virkning på forholdet mellem de parter, som har givet deres samtykke hertil ved indgåelsen af kontrakten, og en tredjemand kan tilsyneladende ikke påberåbe sig aftalen om værneting, end ikke hvis denne måtte erhverve visse krav, der udspringer af den underliggende kontrakt, fordi denne klausul kun er bindende for de oprindelige kontraktparter. I denne forbindelse har den forelæggende ret henvist til Domstolens dom i sag C-436/16 (præmis 35-37) og i sag C-519/19 (præmis 42-44), hvor det blev bemærket, at undersøgelsen af parternes samtykke til aftalen om værneting skal omfatte begge parter i tvisten, dvs. den part, der påberåber sig klausulen, og den part, over for hvilken klausulen påberåbes, og at samtykket fra den part, der har indgået klausulen, skal vurderes i forhold til dennes modpart i tvisten.

- 24 Hvad angår Domstolens omfattende praksis vedrørende fortolkningen af artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 på visse højt specialiserede områder såsom konnossementer (71/83, C-159/97 og C-387/98), forsikringsaftaler (C-201/82) og selskaber (C-214/89) har den forelæggende ret anført, at den nævnte fortolkning er begrænset til de områder, som den vedrørte.
- 25 Den forelæggende ret har anført, at kriterierne i Domstolens praksis for at fastslå, at en aftale om værneting har virkning, blev udviklet i sager, hvor denne klausul blev gjort gældende over for en tredjemand, der ikke havde indgået den, og hvor det blev anset for nødvendigt at undersøge, om den berørte tredjemand havde givet sit samtykke hertil, eller, i modsat fald, om denne tredjemand havde overtaget alle de berørte parters rettigheder og forpligtelser og derfor også havde påtaget sig forpligtelsen til at overholde denne klausul (sag C-543/10, sag C-352/13 og sag C-519/19). Det er kun i sag C-436/16, at aftalen om værneting blev gjort gældende af en tredjemand. Med henblik på, i overensstemmelse med de i Domstolens praksis udviklede kriterier, at afgøre, om den konkrete aftale om værneting har virkning, skal der tages hensyn til, at denne klausul imidlertid ikke er påberåbt over for en tredjemand i hovedsagen.
- 26 Den forelæggende ret finder det derfor hensigtsmæssigt at stille en række spørgsmål med henblik på at få afklaret, (i) hvordan artikel 25 i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes i det konkrete tilfælde, hvor aftalen om værneting påberåbes af en erhverver, som i henhold til en aftale om overdragelse af et krav har erhvervet rettigheder, der udspringer af den underliggende kontrakt, hvori aftalen om værneting er indsat, (ii) og endvidere (a) hvorvidt den processuelle holdning for den part, der har indgået aftalen om værneting, er relevant for virkningen af denne klausul, og (b) hvorvidt et nyt samtykke fra den part, der har indgået aftalen om værneting, er påkrævet, for at den klausul, som en tredjemand påberåber sig, kan have virkning.
- 27 Den forelæggende ret skal afgøre tvisten i hovedsagen i egenskab af appeldomstol, og dens afgørelse vil være endelig.